

τηλεόραση είτε από το διαδίκτυο άνευ εικόνας (λ.χ. τηλεοπτικές δημοσιογραφικές εκπομπές ή εκπομπές διαδικτύου όπου εμφανίζονται μόνον ηχητικές παραθέσεις μιας δίκης). Έτσι, σύμφωνα με την απόφαση αυτή, είναι αξιόποινη, και συνάμα κατά την αυτόφωρη διαδικασία θα προσθέταμε, η πράξη του δράστη μόνον εάν προβαίνει στην δι' οποιουδήποτε μέσου καταγραφή εικόνας και ήχου της πολιτικής, ποινικής και διοικητικής δίκης, άλλως εάν προβαίνει στην ηχητική καταγραφή προς τον σκοπό της απευθείας ή μεταγενέστερης ραδιοφωνικής μετάδοσης της δίκης, ή τηλεοπτικής ή διαδικτυακής μετάδοσης άνευ εικόνας. Σε κάθε άλλη περίπτωση απλής μαγνητοφώνησης ή φωτογράφισης της δίκης ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου μπορεί να προβεί στην απαγόρευσή τους κατά τις διατάξεις των άρθρων 333, 336 ΚΠΔ και σε περίπτωση άρνησης εκτέλεσης των εντολών του μπορεί, κατά την άποψή μας, να εφαρμόσει τις διατάξεις των άρθρων 169, 197 παρ. 2-1 ΠΚ, ανάλογα με την συνδρομή των αντικειμενικών και υποκειμενικών προϋποθέσεων.

Όμως καιτοι στην ανωτέρω δικαστική απόφαση γίνεται μνεία ότι για την αποσαφήνιση των εννοιών ενός νόμου πρέπει, και ορθά, να λαμβάνεται υπόψη η αντικειμενικοποιημένη βούληση του νομοθέτη¹¹, πράγμα που σημαίνει ότι οι Δικαστές δέχθηκαν ότι το γράμμα του νόμου παρουσιάζει ασάφεια και επομένως πρέπει ο εφαρμοστής του δικαίου να ανατρέξει στο δεύτερο ερμηνευτικό στάδιο της υποκειμενικής – ιστορικής ερμηνείας όπου αναζητείται η βούληση του νομοθέτη¹², εντούτοις δεν αναφέρθηκε στην Δικαστική απόφαση γιατί ο νομοθέτης στην εισηγητική έκθεση του Ν. 3090/2002 εκφράζεται ρητά υπέρ της απαγόρευσης καταγραφής των δικών με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, πέραν της μαγνητοσκόπησης και κινηματογράφησης, γεγονός που σημαίνει κατά την άποψή μας ότι θέλησε να ενταχθεί στην αντικειμενική υπόσταση του αδικήματος και η ηχητική καταγραφή της δίκης ως αυτοτελές στοιχείο της αντικειμενικής υπόστασης του αδικήματος, χωρίς να συνδέεται απαραίτητα με την ραδιοφωνική μετάδοση.

Εκτός της ανωτέρω, άλλη δικαστική απόφαση που απαχολήθηκε με την ερμηνεία του άρθρου 8 του Ν. 3090/2002 είναι η υπ' αριθ. 4037/2015 απόφαση του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου Πατρών¹³, η οποία δέχθηκε, με παραπομπή στην

ανωτέρω απόφαση του Εφετείου Αθηνών, ότι η μαγνητοσκόπηση της δίκης η οποία αποτελεί αποθήκευση και καταγραφή εικόνας και ήχου μπορεί να επιτευχθεί και με τα κινητά τηλέφωνα σύγχρονης τεχνολογίας και είναι απαγορευμένη χωρίς την άδεια του Δικαστηρίου και για λόγους ουσιώδους δημοσίου συμφέροντος.

5. Επίλογος – Ίδια θέση – Δικονομικά ζητήματα

Από τα προεκτεθέντα, και σύμφωνα με την μέχρι τώρα άποψη της όχι πλούσιας νομολογίας, σε συνδυασμό με την προπατεθείσα ερμηνεία και την σύγχρονη τεχνολογία, μπορούμε να οριοθετήσουμε ως αξιόποινη, είτε σε τετελεσμένη μορφή είτε στο στάδιο της απόπειρας: α) την αποτύπωση διά εικόνας και ήχου της πολιτικής, ποινικής και διοικητικής δίκης σε οποιαδήποτε υπάρχουσα ή μελλοντική συσκευή η οποία δύναται να προβεί σε τέτοιας μορφής καταγραφή, συμπεριλαμβανομένων και των κινητών τηλεφώνων, είτε προς τον σκοπό της κινηματογραφικής, τηλεοπτικής ή διαδικτυακής μετάδοσης της δίκης είτε χωρίς τον σκοπό αυτό, β) την ηχητική καταγραφή της δίκης σε οποιαδήποτε υπάρχουσα ή μελλοντική συσκευή και μόνο εφόσον η καταγραφή αυτή μεταδίδεται απευθείας ή επίκειται να μεταδοθεί ραδιοφωνικά, τηλεοπτικά ή διαδικτυακά, γ) πέραν των δύο ως άνω περιπτώσεων πρέπει να προστεθεί ως αξιόποινη και η από μέρους του δράστη καταγραφή ή επιχείρηση ηχητικής καταγραφής της δίκης προς ιδιωτική χρήση ακρόασης ή συνακρόασης με άλλα πρόσωπα, καθόσον αφενός μεν η ερμηνεία αυτή δεν κείται εκτός των ορίων της γλωσσικής διατύπωσης του άρθρου 8 του Ν. 3090/2002, αλλά ευρίσκεται εντός αυτής συμβαδίζουσα με την αποτυπωθείσα στην εισηγητική έκθεση βούληση του νομοθέτη, αφετέρου δε υπάγεται στο απαγορευτικό πεδίο της έμμεσης λαϊκής δημοσιότητας.

Τέλος, ως προς την δικονομική μεταχείριση του δράστη του εν λόγω εγκλήματος, οφείλουμε να τονίσουμε πως η διαπίστωση τέλεσής του εντός του ακροατηρίου ανήκει τόσο στην αντίληψη του Δικαστηρίου, του Εισαγγελέα όσο και των παριστάμενων αστυνομικών οργάνων, τα οποία μπορούν να προβούν στην σύλληψη του δράστη κατά την αυτόφωρη διαδικασία (άρθρ. 38, 242, 333, 336 παρ. 1, 3 ΚΠΔ) και στην κατάσχεση του οργάνου καταγραφής (άρθρ. 243 παρ. 2, 251 ΚΠΔ), προκειμένου να αποκαλυφθεί και πιστοποιηθεί η καταγραφή της δίκης σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του νόμου.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

Επίδοση Τιμητικού Τόμου για τον Καθηγητή Νέστορα Κουράκη στο Ινστιτούτο Μαξ-Πλανκ

Σε επίσημη τελετή που έλαβε χώρα στο κορυφαίο Ινστιτούτο Μαξ-Πλανκ για το Αλλοδαπό και Διεθνές Ποινικό Δίκαιο (με έδρα το Φράιμπουργκ Γερμανίας), ο Διευθυντής του Ινστιτούτου Καθηγητής του Ποινικού Δικαίου κ. Ούλριχ Ζήμπερ (Ulrich Sieber) επέδωσε στον Καθηγητή κ. Νέστορα Κουράκη την 22.9.2017 ογκώδη Τιμητικό Τόμο, με έκταση περί τις 2.000 σελίδες. Σε αυτόν περιλαμβάνονται 84 επιστημονικές μελέτες στα Αγγλικά, Γερμανικά, Γαλλικά και Ιταλικά, από 93 επιφανείς επιστήμονες της αλλοδαπής. Στο πλαίσιο της εκδήλωσης, ο Καθηγητής Ζήμπερ εξήρε την αξία του επιστημονικού έργου του κ. Κουράκη, όπως επίσης την κοινωνική προσφορά του από σημαντικές δημόσιες θέσεις και τον φιλικό, συνεργάσιμο χαρακτήρα του.

Ο τίτλος του Τιμητικού Τόμου είναι: "Europe in Crisis, Crime, and Criminal Justice and the Way Forward", το δε αντικείμενό του είναι η εμφάνιση και αντιμετώπιση του εγκλήματος στη σύγχρονη εποχή της κρίσης στην Ευρώπη. Ολόκληρος ο Τόμος είναι δωρεάν προσπελάσιμος στο διαδίκτυο, στην ιστοσελίδα <http://crime-in-crisis.com/>. Στην ίδια ιστοσελίδα φιλοξενείται και ο ελληνόγλωσσος Τιμητικός Τόμος για τον Καθηγητή Νέστορα Κουράκη, με 125 μελέτες από 137 Έλληνες εγκληματολόγους και ποινικολόγους, συναδέλφους αλλά και ήδη καταξιωμένους ακαδημαϊκά μαθητές του. Ο Τόμος αυτός επιδόθηκε στον Καθηγητή Κουράκη την 21.12.2015 στη Μεγάλη Αίθουσα Τελετών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Για την τελετή επίδοσης στην Γερμανία εκτενής πληροφόρηση υπάρχει στην ιστοσελίδα της Ελληνικής Εταιρείας Εγκληματολογίας, στην οποία ο κ. Κουράκης είναι Πρόεδρος: <http://www.hscriminology.gr/wp-content/uploads/2018/01/1%CE%BF-%CE%A4%CE%B5%CF%8D%CF%87%CE%BF%CF%82-Crime-Punishment.pdf>, σελ. 30 επ.